fair-play

I. Berg susține că play alăturat cuvîntului fair i-ar fi dat o nuanță în plus, ameliorînd înțelesul de corect, onest, cinstit și aducîndu-l la: loialitate, cavalerism, comportare sportivă. În amalgamul acesta de noțiuni, care ar putea constitui diadema unui tratat de etică, stă întreaga valoare morală a sportului.

A juca fair a devenit un simbol. Un simplu gest, care ar putea părea gratuit, îl pune pe om de acord cu propria sa conștiință. În acest gest se străvede importanța fundamentală a noțiunii de respect: respectul față de sine, față de altul, față de alții, față de lumea înconjurătoare.

N-ar trebui să obosim luptînd ca dorința de a învinge cu orice preț să dispară de pe terenurile de sport. Să gonim trișatul și violența din arenă, pentru a păstra și apăra în sport regulile și noblețea actului în sine. Numai fair-play-ul, această „regulă de aur a sportului", poate garanta și perpetua valoarea educativă a mișcării fizice.

Propunem Comitetului Olimpic Român — tutorele înaltelor idealuri olimpice — instituirea unui trofeu național anual care să răsplătească o marcantă atitudine fair. Titularul acestui trofeu va putea fi propus ulterior drept candidat și la premiul internațional de fair play „Pierre de Coubertin". Oricum, pentru anul 1970, Mircea Lucescu — cu gestul său spontan de la Guadalajara — devine un candidat sigur.

(vib)

Au primit premiul...

Ultimii laureați ai trofeului internațional fair-play „PIERRE DE COUBERTIN", sportivii spanioli Pedro Zaballa (la stînga) — fotbalist și Francisco Buscato (la dreapta) — jucător de baschet, avînd la mijloc pe directorul general al U.N.E.S.C.O., René Maheu, care le-a înminat înalta distincție a sportivității.

UMĂR LA UMĂR

Amsterdam, 1928. Jocurile Olimpice. Seriile probei de 3 000 m obstacole. Marele Paavo Nurmi, eroul jocurilor anterioare — care nu era un specialist al curselor cu obstacole — cade în groapa cu apă, iar concurentul francez Lucien Duquesne, în loc să profite de excepționala ocazie ce i se prezintă de a-l învinge pe „imbatabilul finlandez", se întoarce din drum și-l ajută să iasă din apă.

Terminînd cu toate acestea în fruntea celorlalți, Nurmi îl așteaptă înaintea liniei de sosire pe francez și-i oferă victoria! Duquesne nu primește însă și astfel trec amîndoi, umăr la umăr, prin țintă...

Aura umanității

Sportul nu s-a născut în Anglia, cum pretind unii britoni vanitoși, dar multe din normele și regulile lui de azi au fost codificate acolo. Chiar o bună parte din limbajul tehnic al diferitelor discipline este de origină engleză. Printre ele și fair-play-ul, care a depășit de mult vocabularul sportiv, pentru a deveni o emblemă a loialității și eleganței umane în toate contactele dintre semeni. Cred că substantivul românesc de loialitate îl tălmăcește întocmai, cu rezonanțele-i cele mai adînci, dar fair-play-ul rămîne, oricum, un mijloc universal de a exprima stima și admirația noastră atunci cînd adversarii nu se transformă, în emulația lor pentru întîietate, nicicînd în inamici cruzi și perfizi, păstrînd seninătatea și caracterul de joc al competițiilor, în ciuda tuturor eforturilor presupuse de încleștare.

Nu pot uita, din experiențele mele, mai puțin numeroase decît ale sportivilor activi sau amatori, pe acel jucător de fotbal străin, care, aflat recent în fața porții adverse în situația confortabilă de a marca golul rîvnit, s-a abținut cu stoicism de la victoria, poate meritată, fiindcă apărătorul fusese tocmai lovit și pus în imposibilitatea de a reacționa conform cu normele jocului sportiv. E un exemplu de fair-play greu de uitat, care înnobilează sportul și pe cultivatorii lui, dînd emoții mai substanțiale decît bucuria, oricît de delirantă, a unui punct cucerit.

Ce urmărește, în fond, fair-play-ul? Umanizarea unor deprinderi și discipline, care tind deseori, fie datorită mizelor deosebit de mari ale competițiilor, fie din pricina unor ambiții absurde, fie mai ales din cauza sforăriilor ignobile ce mișcă din culise multe fantoșe ale sportului comercializat în cîteva țări de pe glob, să metamorfozeze sportul într-o violentă goană după izbîndă, obținută cu orice preț. Loialitatea rămîne polarizarea esențială a tuturor energiilor, dibăciilor, aspirațiilor angajate în competițiile sportive. Ea nu este un produs de simplă me-

DUMINICILE UNUI NESPORTIV

serie și disciplină, nici o tehnică din lume, fie aceea chiar a lui Pelé, nu ți-o poate pune la dispoziție, deoarece aparține umanității din noi, treptatei recunoașteri de către individ a legilor morale ce guvernează colectivul căruia îi aparține. Orice înstrăinare și nerespectare a ceea ce numim fair-play echivalează cu o distanțare de ceea ce este mai bun în noi și, implicit, de comunicarea firească cu semenii noștri.

Nu știu dacă există o preocupare serioasă a cronicarilor, ziariștilor și eseiștilor sportivi de a face, obiectiv, o analiză stilistică a ultimului Mundial din Mexic. Dacă ea se va face, ceea ce nu va fi tocmai ușor — fiindcă mulți dintre cei prezenți în tribunele fierbinți de la Guadalajara sau cei ce le-au urmărit pe micul ecran au memoria traumatizată de vertiginoasa desfășurare a atîtor înfruntări și confruntări — dacă, repet, acea analiză stilistică de detaliu se va face, vor fi reținute multe atentate la eleganța ținutei sportive, după cum nu vor scăpa nici frumoasele atitudini sobre și elegante ale unora dintre echipe și jucători.

Nu mi se pare o vanitate netrebnică dorința de a arăta că jucătorii români au avut, în general, un comportament care demonstrează că ei știu ce este fair-play-ul, avînd dispoziții native pentru canoanele loialității curente. Ele învăluie sportul cu aura umanității și îl scot din bucătăria măruntă a luptelor pentru întîietate.

George SBÂRCEA

...l-ar putea primi...

Cu brațul drept bandajat, Beckenbauer n-a abandonat lupta cînd echipa avea nevoie de el.

SCHIMB DE TRICOURI

... Păstrez și-acum dintr-o finală
Tricoul fostei adversare,
De-atunci, din clipa triumfală,
Nimbat cu perle de sudoare...
. . . .
... Cei doi titani stau față-n față
Învins și-nvingător dau mîna
Ca doi frați buni se iau în brață
Împrieteniți pe totdeauna!

Miraj al sportului! Mahie
Ce-nfrunți titani de foc și sînge,
Schimbînd în mod de prietenie
Herculeanul nod ce-i strînge!

Pe veci această-mbrățișare
Legînd eroul cu eroul
În ceas de crîncenă dogoare
Titanii-și vor schimba tricoul!

Înfrînt în bătălii fudule
Or dacă-nvingător alesu-s,
Și eu ți-am dedicat, Hercule,
Focos, tricoul smuls lui Nessus!

Tricou-acela-i sfînt, căci poartă
În el, ca-ntr-o pecete ruptă,
Nu doar o amintire moartă,
Ci sîngele-nfrățit prin luptă!

George TUDOR

...nu-l va primi!

●SELECȚIUNI●SELECȚIUNI●SELECȚIUNI●

Joc frumos, joc generos

Multe lacune are cultura noastră modernă. Pentru că sînt atît de neștiutoare într-ale sportului nu știam că există un premiu internațional pentru Fair-Play. Așa că știrea decernării lui pe 1969 m-a izbit grozav și, percutantă cum era, a pătruns pînă la filonul de naivitate visătoare rămas, prin ce minune, ascuns undeva, în minereurile mele subterane. Și exploatarea lui începu. Vagonetele, coliviile, încărcate cu pioase dorințe, porniră să circule de-a lungul și de-a latul, în susul și în josul minei. Visătoria începu. Lingvistică, mai întîi.

„Fair" mă trimise la Platon. Bun (cinstit) și frumos se confundară. Pentru că trebuie să știți: în engleză vocabula „fair" iradiază în toate direcțiile, trecînd cu raza ei dincolo de hotarele eticii. Ea înseamnă și cinstit și drept, dar și frumos, luminos și senin, pe lîngă alte multe nuanțe și cute semantice. Precum românescul nostru „cinstit", cu izvorul în slavul „cisti" — ceea ce vrea să spună „curat", „neprihănit", în toate sensurile — ajunse să se aplice și cinstitelor fețe și bărbi ale unor dregători care erau doar onorați, onorabili și aveau uneori de apărat onoarea lor de familiști, dar care-și pierduseră, pe parcursul funcțiilor, neprihănirea adjectivală.

Probabil că voluptățile lingviștilor sînt mai puțin pure decît ale matematicienilor, dar, judecînd după intensitatea plăcerii pe care mi-o dă mie, profan, bruma de cunoștințe etimologice ce mi-a rămas, îi bănuiesc de adevărate orgii semantico-semiotice.

Cu un evantai atît de larg de sensuri, fair-play-ul englezesc avea toate șansele să facă o carieră internațională. Ce frumos că a devenit și obiect de premiu! Dar de ce numai în sport? De ce nu și în politică? De ce nu și în artă, și în literatură?

S-ar găsi destule ocazii cînd, în loc de marcarea unui gol prin subterfugii sau violență, s-ar putea pune balonul pe tușă, întru lauda loialității umane. Cînd într-un loc, de pildă, unde mirosea doar a nisip încins de soare tropical, începe să miroasă, excitant, a petrol... Și pildele se pot înmulți la infinit, pe tărîmuri și mai arzătoare...

Dar în literatură? Să nu mergem atît de departe, pe meleaguri străine. Să rămînem la noi, aici, între șoseaua Kiseleff, Casa Scînteii și bulevardul Ana Ipătescu. Avem, slavă Domnului, destule (dar nu prea destule) premii pentru valori artistice.

Dacă am institui și un premiu de Fair-Play în relațiile literare?

Oare stimulentele, care dogorăsc și scapără din mirajul premiilor, nu l-ar determina pe Știu-Eu-Cine, căruia Știi-Tu-bine îi aduce grave învinuiri, să zică: „De aici pînă aici ai dreptate. Într-adevăr am greșit. De colo pînă colo, nu mai ai dreptate și uite de ce...". Iar Știi-Tu-Cine să pună balonul pe tușă și să-i răspundă: „M-am înfierbîntat. Pornind de la o vină reală, a ta, am mers prea departe".

Și Marele Premiu pentru Fair-Play s-ar împărți ex-aequo celor doi.

Fair-Play: joc frumos, joc generos, joc rar...

Maria BANUȘ
(„Contemporanul")

PROSTII DESUETE?

Iată-mă, datorită unei informații, într-o dispută cu un sportiv, dacă sportiv este acela care n-a practicat nici un sport, față în față nu s-a confruntat cu nimeni, el personal n-a marcat nimic și nelipsit fiind de pe stadion, cunoscînd toate palmaresurile, considerîndu-se atotștiutor, cu emfază comentează totul și cu suficiență enunță, în stînga și în dreapta, sentințe. Informația? În urmă cu cîteva zile, la sediul UNESCO din Paris, fotbalistului Pedro Zaballa i s-a decernat trofeul Fair Play 1969. I s-a făcut această onoare în urma celor întîmplate pe teren la 2 noiembrie anul trecut. Se disputa, în cadrul campionatului de fotbal al Spaniei, meciul Real Madrid — Sabadell. Scorul era la egalitate, 0 la 0. În minutul 51, extrema dreaptă Zaballa se afla, singur în fața porții, în cea mai ușoară situație de a marca. În urma unor durități însă, portarul fiind căzut la pămînt, șuterul, în loc să înscrie, voit, a trimis balonul în afară. De aici controversa:

— Mi se pare splendid. Să nu profiți de lipsa de apărare a celuilalt, să nu te înalți, exagerat vorbind, pe cadavre.

— Greșeală! În realitate, este cazul unui netrebnic care nu și-a realizat sarcina: de a obține, pentru ai săi, victoria.

— Deci, victorie cu orice preț.

— Oricum ai mișmoși-o, victoria este victorie.

— De unde înțeleg că asta ar fi menirea sportului: oricum și în orice fel, victorie.

— Vă știu eu pe voi: gata cu denigrarea.

— Tot eu?... Perseverînd, mă întreb ce s-ar fi întîmplat dacă undeva — mai știi? — pe stadionul de la Oțoțoaia, faimosul golgeter Boțoghină sau nemaipomenitul centru înaintaș Rebegilă ar fi făcut un asemenea gest?

— Nu l-ar fi făcut, fiind absurd.

— Așa absurd, să admitem că s-ar fi întîmplat.

— I s-ar fi dat cu huo, iartă-mă, pe drept cuvînt.

— Doar atît?

— De bună seamă că nu. Neîndoios că ar fi fost repudiat de proprii săi coechipieri, nu te supăra, pe drept cuvînt.

— Asta ar fi tot?

— Nu. Categoric, în cadrul clubului ar fi fost criticat și, așa cum trebuie, i s-ar fi dat o sancțiune.

— Iartă-mă, dar de unde aceste implacabile certitudini?

— De unde? Pentru că, făcînd parte dintr-o echipă, îndatorirea ta fiind să pui umărul la promovarea ei, n-ai voie să te abați de la această îndatorire.

— Pare-mi-se însă că în existența umană ar mai fi o noțiune ce poartă numele, dacă-mi aduc bine aminte, de cavalerism.

— Moși pe groși. Cavalerismul? A fost înmormîntat undeva, în negura evului mediu și, ce mai tura-vura, n-avem trebuință de asemenea prostii desuete.

— Nici măcar în sport?

— Nici măcar...

— Am înțeles. Te du mai departe la meci. Vezi de nu pierde nici o fază. Înregistrează rezultatele, toate. Comentează-le cum știi și — ai grijă — refuză-ți preocupările din domeniul precum spuneai... al prostiilor desuete.

Mihai POPESCU
(Contemporanul)

Prioritatea surîsului

Invitația ideală adresată automobiliștilor, „Rezolvați orice incident cu un surîs", va da străzii, în cele din urmă, ambianța unui salon. Oamenii nu vor ști cum să se scuze unii față de alții și cum să convingă partea adversă, profund rușinată, că ea nu are absolut, dar absolut nici o vină. Conducătorii-auto vor exersa acasă îndelung în fața oglinzii cele mai variate surîsuri pentru cele mai felurite împrejurări, nu cumva să le scape vreo nuanță, ca actorii înainte de a intra în scenă, unde se joacă o piesă psihologică. Eu, pietonul, voi fi desigur din ce în ce mai uimit, și va trebui să fac eforturi mari, ca să-i ajung în această gentilă competiție. Unde sînt pitoreștile, zdravenele înjurături de altădată? Dau să trec strada și mașinile se opresc brusc — poftiți, zic ei — poftiți, răspund eu — ba nu, plăcerea e a noastră — ba nu, plăcerea-i de partea mea, pronunț mieros, cu un zîmbet pînă la urechi (exersat, de asemenea, după gimnastica de dimineață) și toți, apăsînd pe pedale, vor trece în sfîrșit, mîhniți, copleșiți că nu s-a putut face mai mult, schițînd semne de regret...

Întors acasă, noaptea mă voi visa milițian, agent de circulație, dirijînd simfonii de surîsuri. Înduioșat, voi privi cu nesaț armonia dumnezeiască a străzii. Carnetul de amenzi nu va mai avea nici o utilitate. În clipele de răgaz voi desena pe el flori, păsări și îngeri...

CANDID
(„Luceafărul")

●SELECȚIUNI●SELECȚIUNI●SELECȚIUNI●

REVERSIBILĂ

Cînd un om ucide un tigru se spune că e sportiv. Cînd un tigru ucide un om se spune că e feroce.

Bernard SHAW

CU CĂRȚILE PE FAȚĂ

Joc loial (Petit Larousse); **Joc deschis, franc,** cum s-ar zice pe românește „cu cărțile pe față" (Dicționarul de cuvinte, expresii, citate celebre); Dicționarul de neologisme, Dicționarul enciclopedic român nu cunosc expresia!

RĂSPUNDE Ion Poștașu

V. ONEL, COMUNA SAELE (TELEORMAN). N-am fost la C.M. din Mexic, așa că n-am dreptul să mă pronunț, numai după meciurile văzute, ca și dv. la televizor. Se pare, însă, că specialiștii îi consideră drept cei mai buni jucători ai C.M., pe Beckenbauer și Jairzinho. Oricum, asemenea aprecieri sînt foarte relative, fiind vorba de comparații între jucători care ocupă diferite posturi. Aș putea spune, de pildă, că mi-a plăcut mai mult Banks decît... Pele?

E. R., BUCUREȘTI. **„Am stat mult în cumpănă, dacă să vă trimit sau nu aceste două poezii".** Deci, am avut o șansă?

VASILE SINCELEAN, TÎRNĂVENI. **Cel mai mare stadion de fotbal, din lume, este Maracana, care are aproape 200 000 de locuri. În Europa, cel mai încăpător stadion este cel din Glasgow, unde se pot înregistra 150 000 de** spectatori. Cu o precizare, absolut necesară: jumătate dintre ei stau în picioare.

ALEXANDRU BARBU, BUCUREȘTI. Pentru a nu se perima, ne-am gîndit să facem loc în această rubrică „Reflecțiilor după El Mundial":

Nu știu dacă românii au jucat atît de bine. Dar, mai bine decît ne-am fi așteptat noi și... ceilalți!

Echipele sud-americane au avut, la fiecare meci, cîte un adversar, pe cînd ceilalți au avut încă doi: altitudinea și canicula.

Au furnizat și echipele surprize. Dar, mai ales... arbitrii.

Nu se poate spune că, la Guadalajara, n-am fost la înălțime. Și la propriu și la figurat.

OCTAVIAN NĂSTASE, CĂLĂRAȘI. Un singur gol s-a înscris în meciul dintre divizionara C. Foresta Fălticeni și Rapid București. Suficient, însă, pentru ca giuleștenii să fie eliminați din competiție. Ținînd seama și de alte exemple, Arieșul și C.I.L. Gherla, Rapidul simte, de pe acum, că-l trec fiorii, în așteptarea viitoarei trageri la sorți. Dacă trebuie să joace, să zicem, cu... Laromet?

ION GAIN, GALAȚI. Fotbalistul Corneliu Constantin Dinu, de la Dinamo București, s-a născut la Tîrgoviște, la 2 august 1948. Tatăl său este avocat. Primul carnet de legitimare al lui Dinu: la 26 septembrie 1963, la Metalul Tîrgoviște. Următorul, îl știți!

GEORGE NICULESCU și IVAN GHEORGHE, BUCUREȘTI. Am ajuns și dezlegător de șarade: un meci, disputat acum 3—4 ani, în care echipa de fotbal a României, după ce a condus cu 1—0, a pierdut în final cu 3—1. Este vorba de meciul Italia — România, disputat la Neapole în cadrul Campionatului Europei.

DUMITRU SAVU ȘI MIHAIL FLORESCU, BUCUREȘTI. 1) Tostao n-a fost la campionatul mondial de fotbal din 1966, din Anglia. Dacă am fi răutăcioși, am spune că n-a prea fost nici la campionatul mondial din Mexic! 2) Angelescu, de la Rapid, a fost într-o vreme în vederile selecționerilor, dar n-a jucat totuși niciodată în echipa națională.

MARINA BERCEANU, CONSTANȚA. **„Am împlinit vîrsta de 13 ani și sînt o pasionată a fotbalului mondial. Te rog să-mi spui și mie adresa căpitanului echipei noastre naționale, Mircea Lucescu, pe care vreau să-l felicit cu prilejul împlinirii a 25 de ani, la 29 iulie. Nu îndrăznesc să solicit și fotografia cu autograf a acestui jucător, pentru care am o deosebită stimă, dîndu-mi seama că e greu să trimiți fotografii tuturor fetelor care îți scriu, sperînd să aibă norocul gălățencei Virginica Căpățînă. Te-aș mai ruga ceva: să-i transmiți felicitări luptătorului Gh. Berceanu. Sînt mîndră că port același nume, cunoscut și peste hotare".** Să vă spun adresa lui Mircea Lucescu: București, 4, Aleea Postăvarului, Bloc C 5, et. I, scara 6, ap. 69 (cartierul Balta Albă). Fiind vorba de o admiratoare în etate de de 13 ani, presupun că nu mi-am atras fulgerele soției lui Mircea Lucescu! Să vă dau (deși nu mi-ați cerut!) și un sfat care vă va prinde bine, în special la școală: nu confundați pe său, conjuncție, cu s-au, formulă auxiliară compusă, dinaintea unui verb.

GHEORGHE BUCUR, BUCUREȘTI. Doriți să puneți la dispoziția unei persoane, care ar dori s-o cumpere, colecția ziarului nostru, după cum înțeleg, de la primul număr. Cred că vor fi mulți amatori! Îi invităm, deci, să-și noteze adresa dv.: inginer Gheorghe Bucur, București 4, cartier Titan, str. Macaralei 18, bloc Y 8, etaj 7, apartament 30.

Ilustrații de N. CLAUDIU